

N.F.S. Grundtvigs afskedstale til dansksindede slesvigere

Taler

Nikolai Frederik Severin
Grundtvig
Forfatter, teolog, digter

Dato

5. september 1865

Sted

Dyrehaven

Omstændigheder

Talen blev holdt til en afskedsfest for dansksindede slesvigere, og den blev bragt i "Fædrelandet" d. 6. september 1865.

Grundtvigs ord er gengivet af journalisten, der indleder med følgende: "Biskop Grundtvig fremtraadte nu foran Stenen og talte omtrent saaledes:"

“Det er tungt at skille dem ad, som gjerne tilsammen ville være”. Det er et gammelt Ord, som gjennembævede Alle iblandt os, da vi for mere end tyve Aar siden, fra begge Sider af Kongeaen og Øresund, samlede paa Høiskamling, for at vise Verden, at vi vare Eet, at der var et dansk Folk, der, som Peter Hjort Lorenzen, ville vedblive at tale Dansk, selv om hele Stortydskland med sit “Donnerwetter” vilde bevise, at Dansk ikke er noget Sprog, der kan føres til Bogs, mindst hvor det gjælder saadanne Sager, som Kiels Universitet og andre slige guddommelige Ting, der kun kunne afhandles paa Høitydsk. Vi ere atter samlede her, og atter føle vi, at “det er tungt at skille dem ad, som gjerne tilsammen ville være”.

Vi ere samlede under forværrede Omstændigheder, men dog ville vi haabe, at dette Møde skal være ligesaa frugtbart til at samle til Daad, som det uforglemmelige Møde 1844 paa Høiskamling. Naar jeg taler om forværrede Omstændigheder, saa tænker jeg ikke alene paa den ulykkelige Krig og den skammelige Fred, der kastede Slesvig, som, hvad jeg ikke vil nævne, i Ørnens Kløer; thi de ville snare tjene til at sammenknytte de danske Hjerters Baand, snarere tjene til at aabenbare end til at dølge Sammenhængen i det danske Modersmaal. Man skulde troe, at det kun havde lidt at betyde om den, der herskede i Slesvig, hed Konge eller Hertug, og om Dannebrog vaiede der eller ei. Men at det ikke er saa, veed Enhver, der kjender det danske Folks Kaar, medens den danske Konge var Hertug i Slesvig, og skjønt Dannebrog vaiede ikke blot i

Flensborg, men paa Gottorp Slot og paa Dannevirke. Nei, Enhver, som var med 1844, da man ikke maatte tale Danske i Stændersalen, naar man ikke kunde eller vilde sværge, at man ikke kunde tale Tydsk, han vil vide, at Danskheden ikke var sikkert i Slesvig, men maatte kæmpe sig frem Skridt for Skridt, under ledelse af Mænd, som P. H. Lorenzen, Hans Nissen, Laurids Skau i deres bedste daadfulde Dage.

Tiderne ere blevne forværrede, fordi vi mangle slige Kæmper, idetmindste mægter mit Øie ikke at see dem. Da vilde Meget ikke være skeet; det vilde have kostet anden kamp og givet Den over hele Norden. De vilde ikke taalt, at man lukkede Rødding, den Skole, de havde stiftet, eller at den danske Skole i Haderslev, den eneste Planteskole for danske Præster og Embedsmænd, hvilken de havde vristet ud af det tydske Cancellies Knyttænver, med et Pennestrøg blev omdannet til en tydsk, eller at man ophævede Frikirken i Flensborg, medens den tydske Kirke staaer dobbelt her i Kjøbenhavn. Taleren vilde nødig sige Noget, som kunde være bittert, men han maatte dog sige det; dog, han havde det Haab, at det ikke skal vare længe, før Danskeheden kommer til sin Ret paa begge Sider af Kongeaaen, omend han synes, at det omtrent seer lige galt ud paa begge Sider af kongeaaen og Øresund. Der maa kæmpes en Dødskamp, og naar han har det Haab, at det ikke skal vare længe, da er det, fordi Grædeqvinderne for Danmark enten har eller ville faae Sønner, der overfor deres provisoriske Magthavere ville vidne, at hvor der end kaldes Hertug i Slesvig, enten Oldenborgeren, Augustenborgeren, Preusserkongen eller maaskee en Fjerde, saa havde Christian den 9de ingen Ret til at forandre Forfatningen i Slesvig, og nu altsaa ligesaa lidt de, han afstod den til.

Og hvis nogen Regering vilde berøve Nordslesvigere deres Midler til aandelig Oplysning, da vilde de vende Statskirken og Statsskolen Ryggen. En saadan Forestilling vilde neppe blive upaagtet, og blev den det, da vilde hele Europa faae Øinene op. Oplever Taleren end ikke, at Nordslesvigerne vinde Seier paa den ene eller den anden Maade, saa har den dog Haab, thi han opgiver ikke den Tro, at Stortydskland dog engang skal finde, at det er for tungt at skille dem ad, som gjerne tilsammen ville være! Det skee.

Kilde

Fædrelandet

Kildetype

Dokumentation i avis, magasin e.l.

Tags

Afskedstale, Den anden slesvigske krig 1864

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/grundtvigs-tale-til-afskedsfest-i-dyrehaven-for-dansksindede-slesvigere-d-5-september-1865>